

දකුනු රැසියාවේ තුස්ත බෝම්බ ප්‍රහාරවලින්

අඩුම තරමින් 32ක් මිය යති

Terror bombings kill at least 32 in southern Russia

2013 දෙසැම්බර් 31

බ්‍රේ වැනි ඕක්න් විසිනි

පූ. ය 24වන නොවැඩි කාලයක් තුළ එකකට පසුව පූ තවෙකක් වශයෙන් දෙසැම්බර් අවසන් සති අන්තයේ දකුනු රැසියාවේ වොල්ගොගුරුව් තාරුණී තාරුණී තාරුණී සිදුවූ තුස්ත බෝම්බ ප්‍රහාරවලින් අවම වශයෙන් පුද්ගලයින් 32ක් මියගොස් 70ට ආසන්න පිරිසක්, ඉන් බොහෝමයක් බරපතල ලෙස, තුවාල ලදහ. කම්පාකාරී ප්‍රහාර රට පුරා දැවැන්ත ආරක්ෂක මෙහෙයුමකට තුවූ දුන්නේ ය.

මරාගෙන මැරෙන බෝම්බ ප්‍රහාර දෙකෙන් පලමුවැන්න, 29දා වොල්ගොගුරුව් ප්‍රධාන දුම්රිය ස්ථානයේ දී එල්ලවූ අතර ඉන් අඩු ම තරමින් පුද්ගලයින් 17ක් මියගොස් 40ට වැඩි පිරිසක් තුවාල ලැබූහ. එලැඹුමින් ඇති නව වසරේ සැකිඟ සංවාරක සමය ඉලක්ක කර ප්‍රහාර එල්ල කෙරුනි. එය, රැසියාවේ වැශයෙන් ම නිවාඩු කාලය සි. බෝම්බය පුපුරුවාගෙන ඇත්තේ, දුම්රිය ස්ථානයෙහි ලෙස් අනාවරන ඉදිරියේ සිටි පිරිසක් අතර බව බලධාරීහු වාර්තා කළහ. දිවිනසාගත් බෝම්බ සැකකරු ගිලින් රජ සේවයක අතුරු වෙදා සේවකයෙකු වූ පැවෙල් පෙකියාන්තින් ලෙස මොස්ක්වී ටයිම්ස් පත්‍රය හඳුනාගෙන තිබුනි. මහු ඉස්ලාම් ආගම වැශයෙන් නිවෙසන් පිටව ගොස් බැජ්ස්ටාන් ඉස්ලාම් සටන්කරුවන්ට එක්වූ අයෙකි.

ඉන් පසු දින, උදෑසන තදබදය පැවති වේලාවේ වෛනාලි බසයක් තුළ පුපුරායිය බෝම්බය රිය සුනු විසුනු කරමින්, සිරුරු හා සිරුරු කොටස් ද රෙඛිලි ද එදියට ඇද දැමිය. මෙම දෙවන බෝම්බයෙන් 15ක් මියගොස් 30ට ආසන්න පිරිසක් තුවාල ලැබූ බව වාර්තා විය.

රැසියාවේ ගොඩරල් පරික්ෂන කම්මුවේ ප්‍රකාශක විලැඹීමේ මාකින් මාධ්‍ය වෙත පැවසුවේ, බෝම්බ ප්‍රහාර දෙකට එකිනෙකට සම්බන්ධ, පොදු මූලාශයක් පැවති එවා බව ඇගුමුම කරන්නේ ය යෙනුවෙති. වෛනාලි බසයේ බෝම්බය ගැන සඳහන් කරමින් මහු පැවසුවේ, "දුම්රිය ස්ථානයේ බෝම්බය මෙන් ම එය ද යකු කැබිලිවලින් පුරවා තිබුනි. බෝම්බ දෙක් ම ප්‍රහාරාත්මක මූලාශයන් එකිනෙකට සම්බන්ධ වීම තුළ තහවුරු වන්නේ, ප්‍රහාර දෙක එකිනෙකට සම්බන්ධ බව ය. එවා එක ම ස්ථානයක දී ඇසිරුවා විය හැකිය."

ප්‍රහාර දෙක සඳහා කිසිවෙකත් වගකීම බාරගෙන නොමැති තතු තුළ, දුම්රිය ස්ථානයේ ප්‍රහාරයට සම්බන්ධ යය හඳුනාගෙන ඇති බෝම්බකරු, වෛනාලි මිසේරියා හා කළාපයේ කවත් කැන්වල ක්‍රියාත්මක වන කෝකසස් එම්රියා යාමට යන අල් කයිවාවට සම්බන්ධ තුස්තවාදී කන්ඩායමක් සමග සිය බැඳීම් ගැන කියා තිබුනි. පුද්ගලයින් 40කට මරුකැදුවූ 2010 මාර්තු මොස්ක්වී මෙටර් බෝම්බ ප්‍රහාර ද තවත් 37කට

මරු කැදුවූ මොස්ක්වී ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපලේ 2011 පෙබරවාරි මරාගෙන මැරෙන බෝම්බ ප්‍රහාරය ද ඇතුළු පුරුවයෙන් සිදුවූ මහා තුස්ත ප්‍රහාර සඳහා එම සංවිධානය වගකීම බාරගෙන තිබුනි.

චැජස්ටාන් කාන්තාවක් 7 දෙනෙකු මරා දම්මින් බසයක් තුළ බෝම්බයක් පුපුරවාගත් පසුගිය ඔක්තෝබරයේ තුස්තවාදී ප්‍රහාරය, වොල්ගොගුරුවින් සිදුවූ මැත ම පුරුව සිදුවීම සි.

තමන්ම එම්බ ලෙස හඳුන්වා ගන්නා කෝකසස් එම්රියා බොක්කා උමාරෙව්, නව වටයක ප්‍රහාර සමහින්, සොල් ඔලිම්පික් තරග කඩාකප්පල් කිරීමට "තමන්ට කළඹැකි උපරිමය කරන" ලෙස සිය අනුගාමිකයින්ගෙන් ඉල්ලා සිටි වීඩියෝ පටයක් ජුලි මාසයේ ද නිකුත්කර තිබුනි.

එම සංවිධානයේ ප්‍රකාශක ඉලක්කය, උතුරු කෝකසස්හි වෙන ම මුස්ලිම් රාජුයක් නිර්මානය කිරීම සි. 1991දී සොවියට සංගමය විසුරුවා හැර දහනවාදය ප්‍රනස්ථාපනය කිරීමන් සමග කළාපය අස්ථාවරන්වයට ඇද දැමුනි. එතැන් පටන් එය, 1994-96 හා 1999-2006 කාලයේ වෛනියාවේ යුද්ධ දෙකකින් ඇලැලි හිය අතර ඉන්, බොහෝමයක් සිවිල් වැසියන්වූ 80,000කගේ පමණ ජ්‍රීත බිජි ගතතේ ය.

වසර 70කට පෙර, දෙවන ලෙංක යුද්ධයේ දී නාසි ජරමනියට එරෙහි සටන් රැල්ල හරවන ලද ස්ථානයෙවූ, කිලින් ස්ටැලින්ගුරුව් ලෙස හඳුන්වන ලද වොල්ගොගුරුව්, අලුත් අවුරුදු උත්සවයන්ට පෙර රට පුරා ත්‍රියාවට තගන ලද ආරක්ෂක පියවර සමග බෝම්බ ප්‍රහාර හමුවේ මුළුමනින් ම පාහෙන් වසා දැමුනි. රැසියාවේ දෙවන තාරුණී වන සෙන්ට් පීටර්ස්බර්ග්හි සැලසුම්කර තිබූ ගිනිකෙලි සංදර්භය අවලංගු කරන ලදී.

නිතිය හා සාමය රතිමේ මෙන්ම මුස්ලිම් විරෝධී හා සංකුමන විරෝධී උද්සේෂ්‍යනා රැසියානු මාධ්‍යයේ කොටස් අතරින් ඇවිල යාමට බෝම්බ සිදු හේතුකාරක වී තිබේ. 30දා ප්‍රහාරයන්ගෙන් පසුව, වොල්ගොගුරුවින් රැසියානු ජාතිකවාදීන්ගේ පෙළපාලියක් විසුරුවා හරිමන් පොලිසිය විරෝධතාකරුවන්ට පැවසුවේ, ඔවුන් තුස්තවාදී ප්‍රහාර සඳහා තවත් ඉලක්කයක් නිර්මානය කරනවා පමනක් බව ය.

"අමරිකානුවන් කරන දේ කිරීම අපට ද අවශ්‍යව ඇති. අප, සැම දෙනෙක් පිළිබඳ ම තොටුරු රැස්ක්ල යුතු ය. වැශැක්වීම හා පාලනය ලෙස ස්නොබ්ල් විසින් හෙලිදරව් කරන ලද මෙම තාක්ෂණය සැබැ බලපැමක් ඇතිකර තිබේ" යය හිටපු රැසියානු ගොඩරල් ආරක්ෂක බිජුරෝවේ වෛනියාවේ විසින් වෛනියාවේ සැලසුම්කර තිබුනි.

කරනල්වරයෙකු පැවසු බව ප්‍රචිඛා බොටි. රු වෙති අඩවිය සඳහන් කළේය.

රුසියානු ආන්ඩ්‍රුවට පක්ෂපාතී ටැබ්ලොයිඩ් ප්‍රවත්පතක් වන කොමිසාමෝල්ස්කායා ප්‍රචිඛා, තුස්තවාදී ප්‍රහාර සැලසුම් කරන්නන් ලෙස වෝදනා එල්ල වන අයට මරන දැන්වනය පැනවීම පමනක් නොව, ඔවුන්ගේ පවුල්වල අය ද සිරගත කළ යුතුයයි කියවෙන වාර්තාවක් පල කළේය. “තුස්තවාදීන් හා ඔවුන්ගේ පවුල්වල සාමාජිකයින් පිළිබඳව කිසිදු ඉවසීමක් නොමැති බව ප්‍රකාශ කිරීම හැරෙන්නට අපට වෙනත් මගක් ඉතිරිව නැතු,” එහි සඳහන් විය.

වොල්ගොගුරුඩියේ සිට සැතපුම් 435ක් පමන දැක්නට වන්නට පිහිටි කළ මූහුදේ සංවාරක ප්‍රරයක් වන සොවිහි තවත් සති හයකින් පැවැත්වීමට නියමිත දින ඔවුන්පික් තරග සඳහා ආරක්ෂාව සැපයීමට තම ආන්ඩ්‍රුව හැකි බව සහතික කිරීමට, බෝමිබ ප්‍රහාර නිසා ජනාධිපති විලැඹ්මිර පුරින්ට සිදු විය. ආරක්ෂක කළාපය කළ මූහුදු වෙරල දිගේ සැතපුම් 60ක් ද රට තුලට සැතපුම් 25ක් ද දිරිස කරමින් හා 3,45000ක ජනගහනයකින් යුත් නගරය මූදා තබන ලද බලකොටුවක් බවට පත්කරමින් පොලිස් හා හමුදා හමයින් 30,000ක් එහි ස්ථානගත කිරීමේ සැලසුම් ප්‍රකාශයට පත්කර තිබේ.

බෝමිබ ප්‍රහාර සමග වොෂින්ටනයේ මොමා පාලනය වෙතින් ද ලන්ඩිනයේ හා පැරිසියේ බේවිඛා කුමරන් හා උන්සුවා ඔලන්දේගේ ආන්ඩු වෙතින් ද ගෝකය හා “සහයෝගය” පළකරන ප්‍රකාශ නිකුත් විය.

තමන්ගේ පාර්ශවයෙන් රුසියානු විදේශ අමාත්‍යාංශය, රුසියාවේ දී එල්ලවූ මෙම ප්‍රහාර, එක්සත් ජනපදය තුළත්, සිරියාවේ, ඉරාකයේ, ලිඛියාවේ, ඇශ්‍රීගනිස්ථානයේ, නයිලිරියාවේ හා තවත් රටවලත් සිදුකරන ලද වර්ගයේ ම ඒවා බව අවධාරණය කළේ ය.

එසේම එය, මොස්කේට් සමග “සහයෝගය” පළ කළ අය විසින් ලිඛියාවේ හා සිරියාවේ ආන්ඩ්‍රුවලට එරෙහිව මූදාහල තුස්තවාදී කටයුතු වෙත ද නිසැකයෙන් ම අවධානය යොමු කරවේ

“වර්තමාන හුදේශපාලනික අරමුණු මත පදනම්ව, තවමත් තුස්තවාදීන් “හොඳ” හා “නරක” යනුවෙන් බෙදීමට උත්සාහ දරන, සමහර දේශපාලයැයින්ගේ හා දේශපාලන මූලෝපායයැයින්ගේ ආස්ථානය, පැහැදිලිවම යුත්තා එකක්” යැයි අමාත්‍යාංශය කියා ඇත. “තුස්තවාදය හැම විටම අපරාධයකි. එයට දඩුවමින් ගැලුවිය නොහැකි ය.”

සිරියාවේ ජනාධිපති අසාද්ගේ ආන්ඩ්‍රුව පෙරලා දැමීම සඳහා සංඡ මිලිටරි මැදිහත්වීමක් වෙතින් වොෂින්ටනය ඉවතට හැරවීමේදී මොස්කේට් ලත් රාජ්‍යතාන්ත්‍රික ජයග්‍රහනය සඳහා ප්‍රතිප්‍රහාර එල්ල කිරීමට යොමුව එක්සත් ජනපදයේ අනුබලය ලබන මැද පෙරදිග පාලන තන්තුයෙන්ගේ වැඩක් ලෙස රුසියානු මාධ්‍ය තුළ අලුත් ම තුස්ත ප්‍රහාර දැකිගනු ලැබේ.

ඉස්වේස්ට්‍රීයා පත්‍රයේ කිරීල් බෙන්ඩික්ටොවා මෙසේ ලිවිය: “ප්‍රමුඛ වශයෙන් සුවුදී අරාබිය ඇතුළු, පර්සියානු ගල්ංහි සළාගිස්ට් තන්තුයෙන් රුසියාවේ ඉස්ලාමිය

තුස්තවාදයට සහයෝගය දෙන බව නිසැක ය. අපගේ රටෙහි තන්තුය අස්ථ්‍රාවර කිරීමේ අටියෙන් වහාටි කන්ඩායම් යොදාගනු ලබන තන්තුයන් සම්බන්ධයෙන් පසම්තුරු පියවර ගැනීමට සැහෙන ගක්තියක් දැන් රුසියාවට ඇත.”

සිරියාව තුළ දැන් සටන් වැදි සිරින, “කැරලිකරුවන්” අතර එක්සත් ජනපදයේ අනුග්‍රහය ලබන, බොහෝමයක් උතුරු කොකේසියාවෙන් පැමිනි රුසියානු ඉස්ලාමිවාදීන් අඩුම තරමින් 400ක් වත් සිරින බවට ගනන් බලා ඇත. ඔවුන් රුසියාවට ආපසු පැවැති කළ දැනුවත් වඩා තුස්තවාදී ප්‍රහාර එල්ලවීමේ තර්ජනය මත්වන බවට පුරින් ආන්ඩ්‍රුව අනතුරු අගවා තිබේ.

බෝමිබ සිද්ධීන්, සිරියාවේ ඉස්ලාමිය තුස්තවාදීන්ට සහයෝගය ලැබෙන ප්‍රධාන මූලාශ්‍රය ලෙස සේවය කරන එක්සත් ජනපදයේ පිටුබලය ලබන සුවුදී රාජ ආන්ඩ්‍රුවේ මත්තු සේවා ප්‍රධානියා වන බන්ඩාර බින් සුල්තාන් කුමරු හා පුරින් අතර ජුලි මාසයේ දී පැවති සාකච්ඡාවලට අලුත් අවධානයක් යොමු කරවා ඇත.

සාකච්ඡා පිළිබඳව මාධ්‍ය වෙත කාන්දුවූ තොරතුරු වලට අනුව, සිරියාවේ අසාද් තන්තුයට රුසියානු ආන්ඩ්‍රුව දෙන සියලු ආධාර අත්හිට්විය යුතු යයි බන්ඩාර ඉල්ලා සිටියේ ය. එයට හිලවි වශයෙන්, තෙල් මිල නැංවීමට රැකුල් දෙන හා වෙනත් දිරිගැනීවීම් අතුලත් ඒකාබද්ධ බලගකි මූලෝපායක් ඔහු පුරින්ට වෙත ඉදිරිපත් කළේ ය.

සොවි ඔවුන්පික් තරගාවලිය කඩාකප්පල් කළ හැකි කිසිදු තුස්තවාදී ප්‍රහාරයක් එල්ල නොවන බවට වගබලා ගැනීමට තමන්ට හැකි යයි ඔහු පුරින්ට දුන් සහතිකය වඩාත් විවාදිත ය.

“එලැඹින වසරේ දී කළ මූහුදේ නගරයක් වන සොවි පැවැත්වෙන ශිත සාතු ඔවුන්පික් තරගාවලිය ආරක්ෂාවන බවට සහතිකයක් ඔබට දීමට මට හැකි ය. තරගාවලියේ ආරක්ෂාවට තර්ජනයක්ට ඇති වෙනත් කන්ඩායම පාලනය කරන්නේ අප ය” ය බන්ඩාර පැවැතිය.

එවක දී බන්ඩාරගේ ප්‍රකාශ නිකත් වූයේ සුවුදී රාජ පාලනය වෙනුවෙන් පමනක් නොව, එහි ප්‍රධාන අනුවරයා වන එක්සත් ජනපදය ද වෙනුවෙනි.

රුසියානු ඉස්ලාමිවාදීන්ට දෙන සුවුදී සහාය පිළිගත නොහැකි යයි පවසමින් පුරින් යෝජිත ගනුදෙනුව ප්‍රතික්ෂේප කළේ ය. තුස්තවාදී මූහුදු කළවුරු වෙත “දැවැන්ත මිලිටරි ප්‍රහාර” එල්ල කරන බවට ඔහු දිවිරුම් දුන් බව ද වාර්තා විය. සමහර විශ්ලේෂකයින් මෙම ප්‍රකාශ අර්ථ දැක්වූයේ සුවුදී අරාබියට ම එල්ල කරන මිලිටරි ප්‍රහාරයක තර්ජන ලෙස ය.

ලතුරු කොකේසියානු තුස්තවාදය කරාමයක් අරින වහන කුමයට කරකැවීය හැකි බවට සුවුදී කුමාරයා කළ ප්‍රකාශ සම්බන්ධයෙන් සැලකන කළ, අලුත් ම බෝමිබ ප්‍රහාරවලින් මත්වරන පැහැදිලි කාරනය වන්නේ, සීඇස්ලේ සංවිධානය සමග එකතුව හෝ සේවාධිනව කටයුතු කරමින් සුවුදී රාජ ආන්ඩ්‍රුව, තම කුලී හමුදා සිරියාවේ දී ලත් පරාජයන් හා පසුබැසීම් සඳහා වොල්ගොගුරුඩියේ දී අත්දුටු වර්ගයේ බිජිසුනු ප්‍රතිප්‍රහාර සඳහා දැන් කොල එලිය ද්ල්වා තිබෙන බව දි.

